

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ю.Є.Зубцова

Україна, Запоріжжя, КВНЗ «Запорізький педагогічний коледж» ЗОР

Процеси, які відбуваються сьогодні в українському суспільстві, свідчать про неоднозначність сприйняття визначених демократичних тенденцій. Це зумовлене неоднаковим рівнем сформованості патріотичної свідомості у населення різних регіонів України. Оскільки молоде покоління багато в чому визначатиме зміст і характер майбутнього суспільства, висококваліфікований та конкурентоспроможний спеціаліст має бути не тільки фахівцем у своїй галузі, а патріотом, який готовий реалізувати свій потенціал на благо та зміцнення української держави.

Вкрай важливо, на нашу думку, формувати патріотичні якості у сучасної молоді і особливо у студентів вищих педагогічних закладів, адже перед майбутніми педагогами постануть завдання, окреслені у Державній національній програмі „Освіта” („Україна ХХІ століття”), Програмі патріотичного виховання дітей та учнівської молоді (2007), Концепції національного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів (2007), Концепції патріотичного виховання дітей та молоді (2009), програмі „Основні орієнтири виховання учнів 1–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів України” (2011) та ін. – формування громадянина, патріота правової, демократичної держави.

Аналіз різних підходів науковців до визначення поняття „патріотизму” (О. Биков, О. Вишневецький, В. Гонський, С. Гончаренко, М. Іванов, О. Коркішко, В. Лутовінов, Г. Мітін, С. Паршук, Ю. Руденко, К. Чорна та інші) дає змогу виокремити такі аспекти цього явища:

1) патріотизм як почуття: ставлення до Батьківщини, народу, суспільства, моральне почуття, обумовлене світоглядом людини, її приналежністю до етнічної спільноти;

2) патріотизм як один із потужних і постійних мотивів соціальної діяльності;

3) патріотизм як система поглядів, ідей, що є результатом засвоєння культури, традицій, звичаїв свого народу;

4) патріотизм як безпосередній прояв любові до Батьківщини у вчинках людей, активно діяльнісна самореалізація на благо Вітчизни.

Під патріотичним вихованням студентів ми розуміємо організований, планомірний та цілеспрямований процес засвоєння особистістю національних цінностей і норм культури, спрямований на формування у неї національно-громадянської свідомості, патріотичних переконань і поведінки, усвідомлення своїх вчинків і дій на благо народу й держави, готовності до захисту Вітчизни [1, с. 53].

Одним із завдань вищої педагогічної освіти повинно стати залучення студентів до національних джерел духовності, формування у них патріотичних якостей. Сучасний педагог, окрім фахових знань, умінь і навичок, має володіти загальною культурою, світоглядними орієнтирами та духовними цінностями, тому що саме через учителя, вихователя дитина пізнає світ, учиться любити, критично відноситися до себе і оцінювати інших.

Якщо вчитель сам не є патріотом своєї Батьківщини, це негативно впливає на формування патріотичних якостей учнів. Саме вчитель, вихователь має підтримувати і розвивати в дитині цінність Батьківщини, рідного слова, культу батька й матері, родини й роду разом з цінностями толерантності, порозуміння, солідарності, рівноправності й рівноцінності усіх через відповідну мотивацію [3, с. 14]. Прояв власних патріотичних якостей, цілеспрямована діяльність вчителя в урочний та позаурочний час сприяють формуванню патріотичних якостей у вихованців та учнів.

Суб'єктивними чинниками формування патріотичних якостей майбутніх педагогів є психологічні особливості юнацького віку.

Відомо, що в юнацькому віці інтенсивно розвиваються моральні, духовні і інтелектуальні сили особистості. Розвиток юнаків відбувається під вирішальним впливом зміни положення в сім'ї, навчальному закладі, в системі суспільних відносин.

Саме в юнацькому віці відбувається становлення етнічної ідентичності особистості, формування її патріотичної свідомості, патріотичного світогляду, які є психологічними новоутвореннями. Крім того, в цьому віці відбувається становлення світогляду як системи знань про політичне, економічне, культурне життя суспільства. [4]

У цей період важливий вплив на формування патріотичних якостей надає участь студентської молоді в суспільно-корисній діяльності (навчальній, трудовій, організаційно-суспільній і т.п.). Вона передбачає вирішення соціально-патріотичних значущих задач і отримання суспільної оцінки. [2, с. 17]

Віковий підхід дозволяє викладачам, кураторам вищих педагогічних закладів здійснювати диференціацію виховання з метою активізації потреб і мотивацій

особистості, припускає відбір змісту, форм і методів виховання з урахуванням унікальної неповторності учасників виховного процесу.

Патріотичне виховання майбутніх педагогів має полягати у формуванні комплексу якостей, а саме:

- любов і повага до батьків, своєї родини, відчуття гордості за свій рід;
- досконале знання державної мови, постійна турбота про піднесення її престижу й функціонування в усіх сферах суспільного життя й побуту;
- інтерес до минулого, нинішнього і майбутнього України;
- висока правосвідомість, повага до Конституції, знання законів Української держави, прийнятих у ній правових норм, потреба в їх дотриманні;
- громадянська відповідальність і мужність, суспільна ініціативність й активність;
- повага до традицій та звичаїв рідного народу, усвідомлення своєї належності до нього;
- працьовитість, творчість, піклування про природу, екологію, матеріальні і духовні цінності народу;
- готовність захищати Батьківщину, підносити її міжнародний авторитет;
- толерантне ставлення до людей інших національностей, поважне ставлення до їхньої культури та традицій.

Завдання патріотичного виховання майбутніх педагогів може реалізуватися у навчально-виховному процесі на лекціях, семінарських і практичних заняттях, у позааудиторній виховній роботі, під час самостійної роботи студентів.

Отже, особливості психологічного розвитку, властиві юнацькому віку, є сприятливими передумовами для патріотичного виховання. Вирішення цього завдання вимагає належної організації патріотичного виховання майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах.

Література

1. Абрамчук О.В. Студент вищого технічного закладу освіти як об'єкт і суб'єкт патріотичного виховання / Наукові записки ТДПУ ім. В.Гнатюка. – Тернопіль, 2001. – Вип.9. – С.52-57.
2. Гавлітіна Т. М. Національно-патріотичне виховання підлітків в умовах позашкільного навчального закладу : Навч.-метод. посіб. / Т. М. Гавлітіна; Ін-т інновац. технологій та змісту освіти. - Рівне : Волин. обереги, 2007. - 219 с.
3. Сухомлинська О. Патріотизм як цінність : погляд на історію і сьогодення / О. Сухомлинська // Шлях освіти. – 2010. – № 2. – С. 10–14.
4. Фельдштейн Д.І. Психологія розвитку особистості в онтогенезі. М., 1989. - с. 176.